

Mańkowski Alfons

Data urodzenia: 1870

ksiądz katolicki, prałat papieski, historyk Pomorza, redaktor, działacz społeczny i narodowy, członek Towarzystwa Naukowego w Toruniu od 1897 r. (od 1913 r. dożywotni, od 1925 honorowy), prezes TNT w l. 1923–1941.

Urodził się w Wielkim Kuntersztynie pod Grudziądem. W 1895 r. otrzymał święcenia kapłańskie, po czym (z powodu polityki władz pruskich) odbył wikariat w wielu miejscowościach. Oprócz działalności duszpasterskiej brał czynny udział w organizacjach kulturalnych, społecznych i politycznych. W 1906 r. wraz z innymi polskimi działaczami założył Bank Ludowy w Tczewie, a dwa lata później został dyrektorem czasopisma „Rolnik”. Opiekował się stowarzyszeniami śpiewaczymi oraz organizował naukę języka polskiego dla dzieci. Aktywny w ruchu niepodległościowym. Wszedł w skład Podkomisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Gdańsku oraz Powiatowej Rady Ludowej w Lubawie. Podczas studiów i działalności duszpasterskiej gromadził materiały dotyczące przeszłości Pomorza i ziemi chełmińskiej, tworząc bogatą bibliotekę i podręczne archiwum. Bibliografia Mańkowskiego składa się z ponad 330 pozycji historii Pomorza i diecezji chełmińskiej od XIV do XX w., dotyczących głównie kultury i polskości owych regionów. Jako członek TNT był redaktorem naczelnym wszystkich wydawnictw, a od 1923 również jego prezesem. W 1917 r. z uwagi na wzorową działalność narodową i społeczną otrzymał tytuł Prałata domowego. W czasie drugiej wojny światowej został wywieziony i umieszczony w obozie koncentracyjnym Stutthof, gdzie zmarł.

Literatura:

1. Bilski S., *Słownik biograficzny regionu brodnickiego*, Brodnica-Toruń 1991, s. 71-73.
2. Mross H., *Mańkowski Alfons (1870-1941)*, [w:] *Słownik biograficzny kapłanów Diecezji Chełmińskiej wyświęconych w latach 1821-1920*, Pelplin 1995, s. 194-196.
3. Podlaszewska K., *Mańkowski Alfons*, [w:] *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, t. 3, red. Z. Nowak, Gdańsk 1997, s. 157-159.

Karol Walczak